КОММУНИЗМЫН ИЛАЛТА ТЭЭШЭ УРАГШАА!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

[К]С-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

[2]64 (10018) | 1962 оной ноябриин 7, среда | Сэн 2 мүнгэн

[А]ШАТА ОКТЯБРЬҺАА—КОММУНИЗМДА

[...]газар дэлхэй дээрэ эрхэ [...]зол жаргалай эшэтэ туяа [...], хүн түрэлтэнэй түүхын [...]түрүүшынхеэ боогол э.эм[...]уулжэлгэ мүрдэлгые усад[...]ябриин социалис революц[...]лһөөр 45 жэлэй ой гүй-

[...]волюциие хаанта Россин [...]шэн анги ажалша таряа[...] нягта холбоо барисаа бай[...]гууехэ Ленинэй партиин [...] доро бэелүүлээ. Тиигээд [...]он хуби заяанайнгаа эзэд [...]асаг түрэеэ гартаа абаһан

[...]гэрэлтэ Октябрь ажалша [...] зохёон байгуулхы эршэ [...]руулжа, түүхын богони[...]рой туршада капитализ[...]м доро һандаржа һалахаяа [...]най Эхэ оронииe хүсэн тү[...]мышленностьтай, социалис [...]жэнги хүдөө ажахытай, [...]э яһатанай һалбаран ба[...]ил культуратай Совет орон [...]ёдон анзаһые маша хүсэ[...]р, комбайнууд һэлгээ, эн[...] таран нюугдаһан жэжэ [...]бэриин орондо хүдэр то[...]а, заводууд, далай, мүрэ[...]ларлаһан электростанци[...]лэн бодоо, замбуулин [...]ншалга хэдэг одон онго[...]гдэдэг болоо.

[...]нүүдэй солото ажалай [...]ализм байгуулагдажа, хүн [...] марксизм-ленинизмын эр[...]ай зохёоһон социализмын [...] бодото ажабайдалаар шал[...]а. Тиигэжэ социализмын [...]гы нээгдэжэ, мүнөө Ев[...] Азиин олон арадууд энэ [...]оронхой, хүгжэлтын энэ [...] эртэ, оройшье һаань, дэл[...] арадууд дабшахал бай-

[...]нь совет арад бүри мүнөө [...]жэлтын замаар дам саа[...]лжа, хүн зоной үе наһа[...] эрмэлзэлгэ байһан комму[...]орохые түхеэржэ, үзэтдөө [...] ехэ амжалта, илалта [...]идэ туйлажа байна. Октяб[...] хүндэлэлдэ дэлгэрһэн со[...]рысеөн хэзээ хэзээнэйхи[...]хүсэтэйгөөр дэлгэрээ. Баа[...]ай илалтын соло дуудал[...]элгэр Эхэ оронноймнай ню[...]һөө дуулдаһаар лэ. Про[...]стьһаа, хүдөө ажахыһаа [...]ойнгоо мандалда түсэб

даабаряа дүүргэжэ, амжалта туйлаһан баярай мэдээсэлнүүд үдэр бүри ороно.

Уржадэр Россин Федерациин ажалшад түрэл гүрэнэйнгөө амбаарта 2 миллиард 212 мянган пүүд орооһо таряа хаажа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй амаршалгада хүртэбэ. Тэрэ тоодо Буряад оронноймнай хүдөө ажалшад таряа худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ, мүн лэ тиимэ амаршалгада хүртэһэн байха.

Буряад арадай хүгжэлтэ ленинскэ национальна политикын аша үрэ мүн, тиин тэрэнэй сэсэн мэргэниие үшөө дахин бүхы дэлхэйдэ гэршэлэн харуулна.

Ашата Октябриин революци Буряад арадта наһанайнь жаргал олгуулаа, совет арадуудай бүлэ соо хүгжэн һалбарха арга боломжо асараа. Буряадай республика мүнөө томо промышленностьтай, хүгжэнги хүдөө ажахытай, удхаараа социалис ёһоной, түхэл маягаараа национальна соёл культуратай республика болонхой.

Буряадай хүдэлмэришэн анги, таряашад болон интеллигенци совет арадтайгаа суг хамта КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые, коммунизм байгуулха Программые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Манай совнархозой, нютагай промышленностиин министерствын олон предприятинууд 3-дахи кварталайнгаа түсэб даабари үлүүлэн дүүргээ. Түрүүшүүл гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргые Тимлюгэй цемент, шифер хэдэг завод, Баргажанай леспромхоз, Улаан-Үдын шэлэй завод, нарин сэмбын фабрикын болон ПВЗ-эйн коллективүүд бүхөөр барижа ябана. Тэрэшэлэн манай колхоз, совхозууд нютагай үйлэдбэриин управленинүүдые байгуулһанай ашаар, газар тариалангаа шэнээр эрхилжэ, орооһо таряа ургуулха, малай ашаг шэмэ абаха талаар амжалта туйлана.

Коммунизмын шэнжэ ажалша хүнүүдэй ажаһуудалда гүнзэгыгөөр нэбтэржэ байна. Коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха гэһэн уряа нютаг бүхэндэмнай зэдэлнэ, коммунис ажалай коллективэй, ударнигай алдар нэрые дээрэ үргэжэ ябагшадай зэргэ үдэрһөө үдэртэ олошорно.

Үншэржэ үгыржэ, үбшэн тахалда нэрбэгдэжэ, ухэлэй аюулһаа Октябриин ашаар абарагдажа, өөрынгөө түүхэдэ үзөөгүй, һанаа заяандаа оруулаагүй иимэ ехэ эрхэ сүлөө, зол жаргал олоһондоо буряад арад Коммунис партидаа, Советскэ правительстводаа үнэн зүрхэнэй баяр үшөө дахин хүргэхэтээ хамта түрэл оронойнгоо саашадаа һалбаран хүгжэхын, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгэй түлөө бүхы хүсэ шадалаараа, оюун ухаан бодолоороо оролдохо байһанаа мэдүүлнэ.

Манай хэхэ ажал хэрэг, хараа түсэб ехэ. Дэлхэй дээрэ түрүүшынхеэ коммунизмын нара мандуулха байһандаа бидэнэр омог баяртайбди. Эгээл тиимэһээ шэн габьяата ажалда зоригжонхойбди, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэмнай, хэхэ хэрэгээ бүтээхэмнай найдамтай.

Совет ороной ажалша хүнүүд түүхэтэ һайндэрнүүдээ тэмдэглэхэдээ, ажал хүдэлмэриингөө үрэ дүнгүүдые согсолжо хараад, дутуу дундануудаа элирүүлээд, саашанхи зорилгонуудаа хараалдаг заншалтай юм. Сэхынь хэлэхэдэ, манай үшөөл олон предприятинууд колхоз, совхозууд гүрэнэй түсэбые, абаһан уялгаяа дүүргэнэгүй. Арадай хэрэгтэ, ниитын зөөридэ харюусалгагүйгөөр хандадаг хүнүүдшье бии. Н. Г. Загладын, И. Д. Леоновой эхилһэн ажалша хүнэй нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябаха тухай үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн бүхы совет хүнүүдые һонирхуулаа. Дутуу дунданууудтай эбсэхэ эрхэгүйбди, хүн бүхэн даалгагдаһан ажал дээрээ бүхы хүсэ шадалаа гарган хүдэлхэ ёһотой гэжэ хүдэлмэришэд, таряашад, малшад, интеллигенци—бүхы ажалша зон эрилтэ табина.

Коммунизмын ордон совет хүнүүдэй хүсэ шадалаар, оюун ухаагаар, эршэ зоригоор бодхоогдохо. Энэ бүгэдэ арадай нангин хэрэгэй мандалда хубитаяа оруулха гээшэ совет хүн бүхэнэй арюун һайхан уялга мүн.

Коммунизм мандаха болтогой!

Баярай суглаан

[...]э Октябриин социа[...]люциин илажа түгэс[...]эр 45 жэлэй ойдо зо[...]һан баярай суглаан [...]р Ленинэй орденто гү[...]перо, баледэй театр [...]обо. Тэндэ Улаан-Үдэ [...] ажалшадай депута[...]Соведэй болон КПСС-[...]ской комитедэй уряа[...]слэлэймнай эмхи зур[...]ай, предприятинуудай [...]шэд түрүүшүүл байл-

Энэ суглаан дээрэ партиин обкомой, горкомой, республикын правительствын зүгһөө Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. Л. Барьядаев элидхэл хэбэ.

Баяр ёһололой дүүрэһэнэй һүүлээр ниислэлэймнай эрхим дуушад, зүжэгшэдэй хүсөөр ехэ концерт харуулагдаа.

СССР-эй ОБОРОНЫН МИНИСТРЭЙ
ПРИКАЗ

1962 оной ноябриин 7. № 271
Москва город.

Нүхэд солдадууд, матросууд, сержантнууд, старшинанууд!

Нүхэд офицернүүд, генералнууд, адмиралнууд!

Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 45 жэлэй ойе совет арад, тэрэнэй шэн зоригто зэбсэгтэ хүсэнүүд мүнөөдэр тэмдэглэжэ байна.

Коммунизм байгуулха талаар жэлэй урда тээ КПСС-эй түүхэтэ XXII съездын баталан абаһан асари ехэ Программые бэелүүлхын түлөө манай ороной арадуудай шэн зоригтойгоор тэмсэжэ байһан оршон байдалда энэ бүгэдэ арадай һайндэр мүнөө жэлдэ тэмдэглэгдэжэ байна.

Совет арад Коммунис партиин хүтэлбэри доро промышленностиие, хүдөө ажахые, наука, техникые, соёл культурые хүгжөөлгэдэ үзэгдөөгүй ехэ амжалта туйлаа. Манай Эхэ орон замбуулиниие шэнжэлхэ талаар түрүү һууриda гаранхай. Энэ амжалтанууд дотор советскэ байгуулалтын, социализмын экономикын, марксистско-ленинскэ үзэл сурталай хүсэн түгэлдэр байһаниинь тодоор харагдана.

Советскэ Союзай болон бусад социалис оронуудай бүхэдэлхэйн түүхэтэ илалтанууд, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ургалта империалистнуудые мэгдэхээжэ, уур сухалыень хүдэлгэнэ.

Уласхоорондын байдалые бүдүүлигээр эбдэжэ байхаһаа гадна, эрхэ сүлөөдэ дуратай Кубада США-гай империалистнуудай харша ябадал хэһэниинь термоядерна дайнда хүргэн алдаһан байна.

Иимэ ушарай тохёолдоод байхада, Советскэ правительство эб найрамдалда дуратай политикаяа сахижа, Кубада добтолон орохо гэһэн США-гай аюулта һэдэлгэһээ уласхоорондын харилсаанда тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые усадхаха талаар нилээн оролдолго гаргаа.

Манай Эхэ ороной болон бүхы дэлхэйн аюулгүй байдалые хангахын тулада, хэрбээ дайсанай дай эхилхэ болоо һаань, тэрэниие бута сохин харюусахын тулада советскэ зэбсэгтэ хүсэн хэзээдэ бэлэн байха ёһотой.

Солдадууд болон матросууд, сержантнууд болон старшинанууд, нүхэд офицернүүд, генералнууд болон адмиралнууд, Октябриин социалис революциин 45 жэлэй ойгоор таниие амаршалаад, манай алдарта зэбсэгтэ хүсэнүүдые бэхижүүлхэ талаар саашанхи амжалта туйлахыетнай хүсэнэб.

Хэзээдэ бэлэн байгты, Агууехэ Октябриин туйлалтые нарин нягтаар сахижа байгты, өөрынгөө сэрэгэй болон политическэ эрдэмые хододоо дээшэлүүлжэ байгты, дайшалхы техникэ болон буу зэбсэгые гүйсэд һайнаар шудалагты, сэрэгэйнгээ жаяг журам эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлэгты.

Агууехэ Октябриин социалис революциин 45 жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулан иигэжэ ЗАХИРНАБ:

Мүнөөдэр, ноябриин 7-до, манай Эхэ ороной ниислэл Москвада, союзна республикануудай ниислэлнүүдтэ, мүн герой-городуудта—Ленинградта, Волгоградта, Севастопольдо болон Одессэдэ—артиллерийскэ 30 буудалгаар салют үгэхэ.

СССР-эй ОБОРОНЫН МИНИСТР СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ МАРШАЛ
Р. МАЛИНОВСКИЙ.

Цырен-Дулма ДОНДОКОВА

Урагшаа, урагшаа, жэгүүртэ хүсэн, уяхан дуунтаяа алх ала, хүсэн!

Дүүдэй баатар Октябриин үйнэй,
Дүшэн табан наһанайнь дүнгэй
Дүлэтэ хүсынь шүлэглэн
дуулахам,
Дүрбэн зүгһөө халяан дуудахам.
Урагшаа, урагшаа, жэгүүртэ
хүсэн,
Уяхан дуунтаяа алхала,
хүсэн!
Баярайм тээбэрие жэгүүр үргөө,
Барина үгыб тэбдэһэн зүрхөө.
Тэнгэридэш хүрэг,
тэхэрюулхэгүйб зоригоо.
Тэбэрин дуулахаб түрэһэн
ороноо.
Урагшаа, урагшаа, жэгүүртэ
хүсэи,
Уяхан дуунтаяа алхала, хүсэн!
Абажа ябаһан арюун бодолни
Асари хүсэнэй магтаал захална.
Адлихан намтай аглаг дайдамни
Агуу арадай жагсаал татана.
Урагшаа, урагшаа, жэгүүртэ
хүсэн,
Уяхан дуунтаяа алхала, хүсэн!
Жэгдэхэн талымни жэргэмэл
Жэгүүртэ хүсэ магтан жэргэбэ.
Замбиин баатарнуудаа баталан
жэргэбэ,
Залгаа одонуудаа үдэшэн
жэргэбэ.
Урагшаа, урагшаа, жэгүүртэ
хүсэн,
Уяхан дуунтаяа алхала, хүсэн!
Энэ хүсэнэй эзэн болоһон
Эдир баатар лимбэдэн дуулана.
Эмниг атомда ажал олгоһон
Энэрхы партияа эльгэлэн
дуулана.
Урагшаа, урагшаа, жэгүүртэ
хүсэн,
Уяхан дуунтаяа алхала, хүсэн!
Түмэн арадай зүрхэн түүрээнэ,
Түрэл Ленинэй захяа түүрээнэ.
Коммунизм тээшэ дабшан
түүрээнэ,
Холошо хүсэнэйнгөө хараа
түүрээнэ.

Урагшаа, урагшаа,
жэгүүртэ хүсэн.
Уяхан дуунтаяа
алхала, хүсэн!

Амгалан байдал, ажал, сγлөө, тэгшэ эр…

Асари ехэ дабшалта

Хашан морёор газараа
Хахалжа түрүүн эхилһэн аад,
Хадуур барлад тарлагаа
Хадажа бухын ябаһан аад.

Хэды шэнээн түргэнөөр,
Хэды шэнээн хурданаар
Дээшээ, өөдөө ниидэжэ,
Дэбжэн хүгжөө гээшэбибди!

Сагаан малаан һарынгаа
Саагуур гараа һарбайгаад,
Нюусагай хододоо байгааша
Нюрганайнь зураг абаалди.

Шэдэлэн өөдэнь ниидхүүлһэн
Шэдитэ «Восток» онгосоор
Бүмбэрсэг дэлхэйгээ хүбүүднай
Буһэлэн тойроод бусанал даа.

Һара дээрэ байрлажа,
Һайса үзэхэ шэнжэлхэ,
Абдар саба соо хүрьһэнһөөнь
Асарха сагнай ойртоол даа.

Аяар холын Марс руу
Айлшан—онгосо табибалди.
Эльгээһэн фото-зурагаарнь
Элирүүлхэлди нюусыень.

Ашата Ленинэй гэрэлтүүлһэн
Арюун һайхан замаараа
Ута, даамай алхасаар
Урагшаа дабшан ябаналди!

Ш. Нимбуев.

Арадтаа хүндэтэй ажалай баатарнууд

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошоо) ПВЗ-гэй булад шудхалгын цехэй каркасник Григорий Олзоев, сэмбын фабрикын бүд нэхэгшэ Любовь Вокина, Улаан-Үдын паровозно депогой машинист Юрий Петров, мяха-консервын комбинадай мал үүсэлэгшэ Агай Иванов.

А. КУРТИГАН фото.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАР

1962 оной 3-дахи кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр КПСС-эй обкомой бюро болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй тогтоолоор республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэбэ.

16. Зэдын продснабай хилээмэнэй завод (директорынь нүхэр Кочетов, парторганизациин секретарь нүхэр Шипунов, месткомой түрүүлэгшэ нүхэр Трофимова). Тус завод валова продукци гаргаха түсэбөө 101,5 процент, товарна продукци—101,5 процент дүүргэбэ. Продукциин үнэ сэн 0,6 процентээр хямдаруулагдаа, 2660 түхэригэй орошо түсэбһөө үлүүлэн оруулагдаа.

17. Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Спиридонов, парткомой секретарь нүхэр Убеев). Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 101,4, һү—101,6, үндэгэ—169,9 процент дүүргэбэ.

18. Ахын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Нелханов, парторганизациин секретарь нүхэр Цыренов). Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 100,7, һү—106,1, ноохо—100,6 процент дүүргэбэ.

19. Ахын аймагай «Улаан-Аха» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Шагдуров, парторганизациин секретарь нүхэр Галсанов). Тус колхоз гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 114,6, һү—103,5, ноохо—101,1 процент дүүргэбэ.

20. Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыденов, парторганизациин секретарь нүхэр Будаев). Энэ ажахы гүрэндөө мяха худалдаха түсэбөө 103, һү—108, үндэгэ—102, ноохо—101,3 процент дүүргэбэ.

21. Баргажанай аймагай Баргажанай совхоз (директорынь нүхэр Малыгин, парткомой секретарь нүхэр Поздняков). Энэ совхоз гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө 100,4, һү—116,5, үндэгэ—169,2 процент дүүргээ.

22. Яруунын аймагай «Коммунизм» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Бальжанов, парторганизациин секретарь нүхэр Галсанов). Гүрэндэ мяха худалдаха 9 һарын түсэб 118, һү—105, үндэгэ—133,3 процент дүүргэһэн байна.

СОВЕТСКЭ РАЙОН

КАЛЯГИНА НИНА АЛЕКСАНДРОВНА — «Победа» комбинадай коммунис ажалай ударник. 3-дахи кварталайнгаа даабарние 107 процент дүүргээ.

ФИЛАТОВА ТАТЬЯНА МИХАЙЛОВНА — хилээмэнэй 1-дэхи заводой бригадир. 3-дахи кварталай даабари 109 процент дүүргэбэ.

ИВАНОВ ВЛАДИМИР ЯКОВЛЕВИЧ — «Электромашина» заводой слесарь. 3-дахи кварталайнгаа даабарние 130 процент шанар һайнтайгаар дүүргэжэ шалгарба.

ГОЛОЩАПОВА АННА ФИОКТИСТОВНА — шэлэй механизированнэ заводой коммунис ажалай ударник. 3-дахи кварталай түсэбые 105, 6 процент дүүргэбэ.

МАЗУРИНА ЕКАТЕРИНА АЛЕКСАНДРОВНА — тубдиспансерэй таһагые даагша. Анхаралтай, хайхарамжатай эмшэн, ажалшадай урда лекци, элидхэлнүүдые ходоодоо уншадаг.

МАКСИМОВ ДМИТРИЙ ИВАНОВИЧ — Буряадай хүдөө ажахын институдай һуралсалай туршалгын ажахын жолоошон. Коммунис ажалай ударник. Таряа хуряалгын үедэ ЗИС-5 гэжэ машинаараа таряа тушаалгын пунктда 3740 центнер ороохо шэрэһэн. 4490 центнер силосэй ногоон тэжээл бэлэдхэлсэһэн байна.

АЛЕКСАНДРОВА ВЕРА АЛЕКСАНДРОВНА — түмэр зүйлнүүдые бүтээдэг Кировэй нэрэмжэтэ завод 3-дахи кварталай даабарине 125 процент дүүргээ. Коммунис ажалай ударник.

БУРДУКОВСКИЙ ИВАН ПОЛИКАРПОВИЧ — СМУ-2 (154 дэхи трест) шэрэшэн. 3-дахи кварталайнгаа даабарине эрхим шанартайгаар 125 процент дүүргэбэ.

ЛЕОНОВ ПРОКОПИЙ ВАРФОЛОМЕЕВИЧ — СМУ-1 («Бурстрой») шулуушан. 3-дахи кварталайнгаа түсэбые 125 процент дүүргээ.

АФАНАСЬЕВА ЕВДОКИЯ ФОМИНИЧНА — 3 дахи столовын ажахые даагша. 3-дахи кварталай даабари эрхим һайнаар дүүргэбэ. Хүдэлжэ байһан коллективтэнь «Коммунис ажалай коллектив» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо.

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОН

БРЯНСКИЙ КОНСТАНТИН СЕРГЕЕВИЧ — «Теплоавтомашина» заводой хэбшэн. Коммунис ажалай ударник. Үдэрэйнгөө нормо 125—130 процент хүрэтэр дүүргэдэг.

ТРУХИН ИВАН ИВАНОВИЧ — Улаан-Үдэ станциин вагонно депо, вагонуудые шалгагша. Коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ.

МАЗУРИНА СЕРАФИМА ЗАХАРОВНА — хилээмэнэй 2-дохи заводой контролер-бракер. Продукциингаа шанар һайнтай байхын түлөө, голодоһо гаргахагүйн түлөө тэмсэнэ.

КИРЕЕВА АННА ИГНАТЬЕВНА — 16-дахи столово, 2-дохи категориин эдеэ шанагша. Эрхим шанартай, амтатай эдеэ хоол бэлдэдэг, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

Алексей БАДАЕВ

Замбуулинай дуун

Мэргэн гараараа Ильичэй
Мүшэтэ харгы гаргаһан
Мүнхэжэһэн Октябрьһаа,
Долёобор хургаараа Ильичэй
Дэгдэлгын кнопко дараһан
Дүлэтэ Октябрьһаа
Замбуулинай үе саг
Захалаа заал һаа.
«Россия» гэжэ космодромһоо
Омогтой тиихэдэ дэгдээ һэн
Хадуур балтата ракетэ,
Хаб харанхые
Хаха зуран,
Хаанта засагые
Хаман усадхан.
Тэрэ гэһээр, Эхэ оромни,
Тороогүйш юундэшье:
Метеоридуудайшье бороондо,
Мүшэн-кометэ золгоодшье
Үнэн замһаан гараагүйш,
Үгсүүртэ хадуураагүйш.
Тиихэдээ мүнөө, Эхэ оромни,
Түби хоорондын онгосо табяаш.
Түлхижэ ябаһан ракетынгээ
Дүшэн табадахи шатые дабааш.
Арадашни дүшэн табан шата—
Арадашни дүшэн табан жэл,
Ажал, тулалдаагаар дүүрэн жэл.
Дүшэн таба дахин,
Дэлбэ хуягаа түрнн,
Уһа мүрэнэйш
Урдалга.
Дүшэн таба дахин
Дэлхэйн ургамалай
Хүрьһые, годлидол.
Харбалга.
Эхэ оромни,
Эгээлэй хүндэл, гүйсэбэш бэеэ:
Эреэлэн мүнгэтэбэл, харыш
үһэеэ.
Үзэл бодолш һонороо олобо,
Үхибүүдшни томонууд болобо.
Арадашни дүшэн табан жэл—
Арадашни дүшэн табан шата.
Шата бүхэнш ургалта,
Коммунизм тээшэ дабшалта.
Коммунизмда — диваажан.
Үбгэ эсэгэнэрэйм
Үни заяанда хүлеэдэг
Үзэсхэлэн һайхан диваажан,
Энэ наһандаа жаргаашьегүй һаа,
(Эсэгэнэрни угаа харамтай!)
Хойто наһандаа эрхэ бэшэ
Хотойхот даа диваажанда гээд
Мэхэлдэг байгаа
Мүлжэгшэд.
Харин бидэ, үри бэенэрынь,
Хараха хубитайбди диваажан—
— Коммунизмда ажаһуухат, —
гээд
Хэлээл манда Партимнай!
Дабхиш даа, Эхэ оромни,
Диалектикын шугам харгыгаар
Наран-коммунизм тээшэ
Найдамтай!
Ошожол байна, хойноһоошни
дахан,
Одото онгосонууд, «спутнигууд»
мэтэ.
Даллажа байна, хойноһоошни
шэртэн,
Дэлхэйн арад, дурлан, найдан!

Хун сагаан хонин һүрэгтэ баян дайда.

С. БАЛДУЕВАЙ ф…

ХҮДӨӨ АЖАХЫГАА ХУРДА… ТҮРГЭНӨӨР ХҮГЖӨӨЕ

Республикымнай хүдөө ажалшад мяха, һү, ноохо, үндэгэ, ороохо таряа болон бэшэшье продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар амжалта туйлан, Агууехэ Октябриин социалис революциин 45-дахи жэлэй алдарта ойе угтажа байна.

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй ёһоор энэ жэлэй эхиндэ манай республика дотор нютагай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин дүрбэн управленинүүд бии болгогдоо юм. Тэдэнэй үүсхэл оролдолгоор газар таряалангай хубаарилга нилээд һайжаруулагдаа, шэниисэ, кукуруза болон бобово ургамалнуудай талмай ургэдхэгдөө. Энэ хабарай тарилгын хүдэлмэри һайн шанартайгаар үнгэргэһэнэй, ургасын хойноһоо һайн харууһалга эмхидхэһэнэй ашаар хаа хаанагүй һайн ургаса хуряагдажа абтаа.

Ургаса хуряалгын хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэргэжэ, гүрэндөө ороохо таряа тушааха түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргээд, республикымнай ажалшад КПСС-эй ЦК-гай, ССР Союзай Министрнүүдэй Совэдэй амаршалгада хүртэбэ. Колхоз, совхозууднай гүрэндэ 6 миллион 615 мянган пууд таряа гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 1 миллион 559 мянган пууд таряа тушаагаа. Тэрээнһээ гадуур зээлээр гүрэнһөө түтаһан 1 миллион 200 мянган пууд таряан бусаагдаа. Тиигэжэ бүхыдөө 7 миллион 815 мянган пууд ороохон гүрэнэй мандалда үргэгдэбэ.

Үндэр баян ургаса хуряажа абаһан, гүрэндөө ороохо таряа тушааха уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэһэн аймаг болон ажахынууд олон. Илангаяа Улаан-Үдын, Хориин үйлэдбэриин управленинүүдэй колхоз, совхозууд шалгаржа гараһан байна. Жэшээлхэдэ, Мухар-Шэбэрэй колхоз, совхозууд 50 мянган гектар тарилгын талмай дээрэһээ 13 центнер таряа хуряажа абаад, гүрэндөө 2 миллион шахуу пууд худалдаа. Тэрэ аймагай гансахан «Коммунизм» колхоз гүрэндөө 32,5 мянган центнер таряа тушаагаа.

Мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар зарим тэды амжалта туйлагдаа. Колхоз, совхозууднай гүрэндэ мяха худалдаха 9 һарын түсэб дүүргээ. Энэ талаар Ахын, Захааминай, Кабанскын, Зэдын болон бусад аймагууд һайнаар хүдэлжэ гараһан байна. Тиихэдэ Хориин, Түнхэнэй, Баунтын аймагуудай колхоз, совхозууд һү һаалгаяа горитойгоор дээшэлүүлжэ, гүрэндэ худалдаха гурбан кварталайнгаа түсэб болзорһоо урид дүүргэһэн байна.

Гэхэтэй хамта хүдөө ажахын продуктнуудые орон дотороо элбэг дэлбэг болгохо талаар партиинтаа XXII съездын, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр табигдаһан туйлай ехэ зорилгонуудые үшөөл бирагүйгөөр бэелүүлжэ байнабди гэхэ хэрэгтэй. Ниитын малай тоо толгой олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн гээгдэлдэ оронхойбди. Гүрэндэ һү худалдаха 9 һарынтаа түсэб, ноохо, үндэгэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй үлэшөөбди. Тиихэдэ Тарбагатайн, Мухар-Шэбэрэй, Загарайн аймагуудай олонхи колхозууд болон совхозууд мяха тушааха гурбадахи кварталайнгаа түсэб дүүргээгүй.

Зорилго юуб гэхэдэ, 1962 оной эсэс болотор үлөөшэ хэдыхэн саг гүрэндэ мяха, һү болон бэшэшье продуктнуудые худалдаха жэлэйнгээ түсэб, уялгануудые дүүргэхын түлөө эрид хэмжээнүүдые абаха болонобди. Түбхын түрүүндэ малай үбэлжэлгэ һайнаар эмхидхэжэ, үбэлэй үедэ продукци ехээр абаха ёһотойбди. Тиихэдэ малай түл абалгада эртээнһээ һайн бэлэдхэл хэжэ, тэрэние эмхитэйгээр үнгэргэхэ… рюусалтатай зорилго табигда…

Гүрэндэ мяха, һү болон … продуктнуудые худалдаха … лэйнгээ түсэб амжалт… дүүргэхэ, мүн хойто жэ… алхам урагшаа хэхэ арга… жонууд манай колхоз, сов… гүйсэд бии гээшэ. Нииты… нёдондо жэлэйхиһээ нэгэ … хоёр дахин ехэ тэжээл, тэрэ … мэтэ тэжээл, бэлэдхэгдээ. … дээрэхи хүндэ хүшэр хүдэл… һожоруулха талаар нилээд… хэгдээ. Фермэ, гүүртэ, отар… хи ажал хүдэлмэри зүбөөр… хэжэ, ажахы бүхэндэ байгаа … ломжонуудые гүйсэд хэрэг… рилгонууд партийна, совет… ажахын организацинуудай … бигдана.

Хойто жэл шэниисэ тар… май 100 мянган гектар хүр… мээхэ, кукурузын тарилга 3… гектараар ехэ болгохо … зорилго республикымнай… ажалшадай урда табигдана… таряалангай үндэр баян ур… хын түлөө эртээнһээ ехэ… хэхэ ёһотойбди. Хаагдаһан … рэнгээ эртээнһээ тарилгы… хүргэхэ, трактор, машинаа… зортонь заһабарилжа … гохо, тарилгынгаа … наг шэбхэ болон … үтэгжүүлгэ ехээр гаргаха … хүдэлмэри хэгдэхэ болон… нютагай ажалша бүхэндэ … торай мэргэжэл олгохо … шухала зорилго дүүргэгдэ…

Абаһан уялгануудаа ам…гаар дүүргэхын, хойто ж… һү, ноохо, үндэгэ, ороохо … болон бусад продуктнуу… ехээр абажа гүрэндөө ху… түлөө бүгэдэ арадай соци… сөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе.

Г. ТЮМ…

хүдөө ажахын продук… абаха ба бэлэдхэхэ …

Октябрьтай сасууб

1917 он. Энэ жэл хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүшынхеэ бүхы дэлхэйе доһолгоһон жэл. Ажалша зоной эрхэ сүлөөгөө олохо замые зааһан жэл, үгытэй хүдэлмэришэд, таряашадые дарлажа байһан баяшуулай мүлжэлгын гэнжые таһа татаһан, капитализмын шаргын татагдашагүй түргэн ташалан руу хүмэриһэн гайхамшагта жэл!

Шэнэ байдалай, зол жаргалай бүхэшэгүй зула болоһон алдарта арбан долоон ондо би түрэһэн хүм. Тиигэжэ Агуехэ Октябриин социалис революциин сасуутан болоһондоо омогорходогби. 45 жэл түүхын талаар тон богонихон үе сагшье һаа, хүнэй наһанда горитойхон даа. Хаанта засагай үедэ ажаһууһан бэшэшье һаа, түүхын хуудаһан дээрэһээ олон юумэ уншаһан, Совет засагай үедэ залуу ябаагүйдөө эхэ, эсэгэнэрэйнгээ шаналдагые мартадаггүйб.

Үнгэрһэн дүшэн табан жэлдэ ажаһуугаад, эрьежэ гэдэргээ харахада, энээхэн үе соо дэлхэй дээрэ ямар ехэ хубилалтын болоһоние ой ухаандаа ухамайлаад үзэхэдэ, ехэл һонин байна.

Совет засагай жэлнүүдтэ орон нютагнай үзэгдөөгүй ехээр хүгжэн һалоараа: хооһон тала, ой тайга байһан газарта фабрика, заводууд бодоно. Колхоз, совхозуудаймнай адууһа мал олошорно, эрдэм соёл болон наука техникынгээ хүгжэлтөөр бүхы дэлхэйе гайхуулнабди. Дэлхэйе тойрон ниидэһэн дүрбэн баатар космонавтмнай совет арадай солото омогорхол болонхой.

Агууехэ Октябриин социалис революциин ашаар манай орон нимэ зол жаргалта байдалтай болоод, КПСС-эй Программын заабаряар коммунизм тээшэ амжалта түгэс дабшажа ябахадаа, эб найрамдалай түлөө эрид шууд тэмсэнэ. Харин дайсадай добтолон орохоёо забдаа һаа, хатуу сохилто үгэхөөр бэлэмди.

Хорин жэлэй саада тээ, 1939 ондо Монголой Арадай Республикада добтолон ороһон Японой эзэрхэг түримхэйшүүлтэй тэмсэһэн тулалдаанда хабаадалсажа, «Улаан одон» орденоор шагнагдаа һэм. Тэрэ сагһаа хойшо Байкало-Сэлэнгын уһан замай пароходстводо таһалгаряагүй ажалланаб. Мүнөө Улаан-Үдын пристаниин портальна кран даажа хүдэлмэрилхэдөө, долоон жэлэй даабарита түсэб уридшалан дүүргэхэ талаар абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэ гэжэ оролдоноб.

Д. Тютрин.

ЖАРГАЛТАЙ ДАА, ЮУ ХЭЛЭХЭБ!

Агууехэ социалис революциин урда тээ, үеһөө үедэ, үгһаа үгта ямар байһанаа мүнөө 45 жэлэй богонихон хугасаа дотор ямар болоо гээшэбибди! Энээниие үмэгшэлэн мэдэрхэдээ, үндэр наһатан үе зүрхэеэ хүдэлгэн урмашажа, эдир үетэн эршэ зоригоо зангилан баясан ябадаг ха юм даа.

Хориин аймагай холо захын—Чисаанын совхозой табадахи фермын түб—Загастай тосхониие абажа харая. Тэндэ революциин урда тээ ямар байдалтай байгаа һэм бэ? Загаһата нуурай эрьеһээ залгуулан һууринжаһан дүн хамта дүшөөд үрхэтэ айлнууд ажаһуудаг һэн. Тэдэнэр Байгал далайн эрье шадар һууһанаа, баяд ноёдой баггүйгөөр хэтэрхэдэ, газар дайдынгаа гантажа доошоо сүмэрхэдэ, холын холо Хори нютаг руу нүүһэн юм. Теэд олоо һэн гү зол жаргалаа? Үгы даа. Далай ехэ нуурай холошье һаа, дайда дэлхэйн ууҗамшье һаа, баһал үнөөхи баяд ноёдтой ушаржа, баяр бэшэ гашуудал, жаргал бэшэ зоболон үзөө һэн. Заншалта ёһоороо залууг хахалжа, тарилга хэхэ гэжэ забдахадань: «Зайтуул таанад, зайлагты эндэһээ! Атар газарые һэндэлжэ, амита шумуулнуудые хюдажа, нүгэл хилэнсэг үйлэдэжэ байнат!»—гэжэ байгаад орхимжото лама габжанар орохо нүхэ үлөөнгүй аашалһан байха. Үхэр малдаа үбһэ сабшаха гэхэдэ, Үбэр Хүртэй гэжэ жара модоной газарта, ой тайгын оёор орбон соо олтирог заахан газар заагдаа юм. «Эдилгэ мүнгэ элбэг ехээр үгэжэ шадаа һаань, эреэн булшантаниие эдлэхэ газараар хангажа болоно»,—гээд ноён гулваанар тунхаглаа һэн гэлсэдэг.

...Олохон ушарта тарбаган тахал, боомо үбшэн болзоргүй харатайгаар дэлгэржэ, үсхөө болоһон үсөөхэн малыень гарза гайда оруулхаһаа гадна, өөһэдыень үхэлэй орон руу «ооһорлон» абаашадаг һэн... Гэр байра гэхэдэ, нарай малай амисхаалаар дүүрэһэн онигор бишыхан мунхан шэнги гэрнүүд. Һургуулиһаа байтагай гансашье магазин үгы байгаа. Баяшуулай үхибүүдһээ бэшэн ном судар үзэдэггүй һэн. Үхибүүдэй нааданхай гэхэдэ—модоор дархалһан номо һурша.

Социальна, экономическа нимэ хүшэр хүндэ эрхэ байдалай эсэстэ олохон үрхэтэ айлнууд үндэһөө таһаран үхэжэ хосорһон. Нютаг хори буряад зонойшье һуудал байдал ямаршье илгаагүй, адли инмэрхүү байгаа. Тэдэнэр зоболон гашуудалые адлихан амсажа, амба ноёдтоо баһал адлихан дурагүйлхэжэ, «эрьехэ нара, ээлжээлхэ түрэеэ» хүлеэһээр үнинэй байгаа.

Теэд мүнөө энэ тосхон ямар болоо гээшэб? Хоёр модо үлүүтэй нэмжын гонзойһон үйлсэ гудамжые зубшуулан дарагар һайхан гэр байрануудай жэрылдэхые, айл бүхэнэй гэртэ электрын гэрэлэй хурсаар ялархые, радио хүгжэмэй ирагуухаар зэдэлхые соносохолта. Хондообо модоор бариһан хоёр дабхар клуб, типовой һургуули, амбулатори, магазин, тоһоной завод гэхэ мэтэ тосхоной шэмэг болон тобойлдожо һууха юм. Үрхэтэ айл бүхэнэй үхибүүд үглөө бүри һургуули тээшэ баяртайгаар субадат. Эрдэмдэ абьяастайнуудынь дээдэ һургуули дүүргэжэ, түрэл нютагтаа багшаар, инженерээр, ветеринараар гү, али ондоошье мэргэжэлтэнээр хүдэлдэг. Аян холо мордохо гэбэл, автобус машина бэлэн. Өөһэдтөөшье машина, мотоциклтай улад олон. Тракторист Маркс Мониевтай золгоболтнай, улаахан «Москвичынь» уяандаа таниие угтахал даа. Айл бүхэн адагынь 2—3 хүүгэдтэй. Албa налог гэжэ байхагүй. Наһатайшуул пенси абадаг. Тахал үбшэн үнинэй мартагдаһан. Хоол хубсаһан гэхэдэ, хүн бүхэн мундаргүй баян бардам һууна. Кино, концерт хараха гэбэл, клуб хүдэлжэ байха. Ажал хүдэлмэри айхабтар дорюунаар, хүнгэнөөр бүтэнэ. Мал алуулха тонтогоол түүхэ хоёрһоо ондоо бүхы юумэ оньһон машинаар хэгдэнэ. Үхэр мал—үүлтэр һайтай үнеэд, үргэлжэ торгон ноохотой хонид. Ургаса таряалан—анха зүүдэ зүндэшье ороотүй элбэг баян хэшэгтэй… за, свёкло, … мэтэ таригдаж… лай билтарууд… мяха дэлгэрүүлнэ... Юрэд… ниинь барандаа урматай … хэл дүүрэн ажаһууна. … хада хабархамаар, үзэж… үльгэрлэмөөр юумэл даа. …

Имэ жаргалай һайх… зүн дагаан миин хүрэжэ … шэ, харин лэ Октябриин … илаһанай ашаар дэмбэрэл… наар мандаа ха юм даа. …

Иигэжэ революциин … нүүдтэ Хори нютаг нүү… нютагайнгаа анда һайхан… бүхы совет арадтаяа ад… жаргалаа, эдлэжэ һууна.

Ирагуу һайхан энэ са… илангаяа залуушуул үнгэ… үзэмжэгүй зүдэрүүе, му… мунхэ һайханаар мунда… лөөдэрэймнай бүри гай… эли тодоор мэдэрнэ бэз…

Р. Х…

Тоо, баримта

★ *Республикамнай Советскэ Союзай 25, Со… Ажалай 32 Геройтой, 639 «Эхэ Геройтой», Гүрэн… гай 3 лауреадтай.*

★ *СССР-эй орденууд болон медальнуудаар 95… шагнагданхай. Тиихэдэ «Эхын орден» гэжэ ор… даар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар 473… шагнагдаа.*

★ *РСФСР-эй хүндэтэ нэрэ зэргэтэн гэхэдэ: ар… артист, арадай 1 урин зураагша, 16 габьяата арти… кусствын 6 габьяата ажал ябуулагша; 36 габьяата… 46 багша, 6 агроном, 5 зоотехник, 2 ветеринарн… наукын габьяата нэгэ ажал ябуулагшадтайбди.*

ха дүүгэй холбоон, Зол жаргал мандаг!

Эрдэм ухаан ажабайдалда нэбтэрэн ороно

Октябриин революци болбол марксист-эрдэм пролетариадай революционно ёрой бодото дээрээ эблэрэн мандаһан ушар мүн. Энэ революциин туг доро кэһэн совет эрдэм наука ажабайдалтай отой байжа, ажалша арадтаа алба хэхэ ерынгөө нарин уялга болгонхой.

мые үргэн далайсатайгаар байгуулха ороной ороод байхада совет эрдэм наулам ехэ болоно. Партиин XXII съезд агдаһан шэнэ Программа соо «наука ерөө үйлэдбэрилгын хүсэн болохо юм» эниинь мэдээжэ.

а соо табигдаһан энэ ехэ зорилго мүет эрдэмтэдэй ажал ябуулгын, ухаан н гол залуур болобо. Эрдэмтэд бүхы хүкоммунизмын материально-техническэ и байгуулха, олониитын коммунис хажөөхэ, коммунизмын үедэ ажаһууха шэдүмүүжүүлхэ гэһэн гурба эрдэниин гоо зорилгодо бүримүһэн үргэжэ ябана.

изм байгуулха, энхэ амгалан байдал хэрэгтэ зорюулан совет эрдэмтэдэй ал, оюун ухаан бүхы дэлхэйдэ суурар нютагай баялигуудые элирүүлхэ, дбэри оньһожоруулха, шэнэ шэнэ үрэтэ ал адууһа бии болгохоһоо эхилээд, дэлниидэхэ хэмэл одонууд, совет эрхэтэзамбуулин руу ниидүүлхэ хүсэтэ раМарс планетэ хүрэхэ одон станци таерөө совет эрдэмтэдэй хэһэн юумэнь ехэб даа! Общество, хүн түрэлтэн тунаука коммунизм байгуулха эрдэмэй ри болоо!

Буряад ороной эрдэмтэд баһал хаба соозмын хэрэгэй мандалда хубитаяа орууролдоно. Имагтал Октябриин социалис аша үрөөр ургажа гараһан Буряад зм наука үлгы сооһоо үндыжэ, хүлдэ публикынгаа ажалша түмэнэй бүлэ соо лэниинь болоо.

и, завод, хүдөө ажахы, эмхи зургаааанашье энэ эрхэтэнэй бии байһаэгдэнэ. Энэ ушарые СССР-эй Наукануун Сибирьтэхи таһагай харьяата гандай эрдэм-шэнжэлэлгын институдай ажажэ болоно. 1962 ондо манай институт экспедицинүүдые эмхидхэжэ, газарай баялигуудые бэдэрхэ, газарай хүрьһэнэй шанарые шэнжэлхэ тушаа, арадай аман зохёол, хэлэ, түүхэ тухай шэнэ материалнуудые суглуулһан байна. Тиихэдэ Бэшүүрэй аймагай «Победа», Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта, Яруунын совхоздо кукуруза, бусад ургамалнуудые тариха шэнэ арганууд туршагдаһан, мяха ехэтэй мал үдхэхэ туршалга эхилэгдэһэн байха. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор, Академиин Сибирьтэхи таһагта даалгагдаһан ехэ шэнжэлэлгэдэ экономистнуудһай хабаадажа, буряад арадай ажахын 20 жэл соо хүргэхэ хараа түсэб зохёоһон, Байгалай баялигуудые ашаглан хэрэглэхэ тухай гипотезо табиһан байна. Институдай радиофизигүүд Улаан-Үдын телецентрэй дамжуулгые хараха хэмжээе үргэн болгохо талаар һонирхолтой шэнжэлэлгэ хээд, бүхы Кабанскын аймагта энэ дамжуулгые хараха арга оложо, мүнөө энэ ёһоорнь шэнэ ретрансляционно станци баригдажа эхилээ. Мүн баһал химиин талаар нилээд амжалта туйлагдаа. Галуута нуурай нүүрһые болбосоруулжа, газ, аммиак, мочевинэ абаха аргые Ленинградай инженерно-экономическа институдай эрдэмтэдтэй хамта тэдэнэр олоод, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхыень Буряадай совнархоздо үгэбэ.

Эрдэм ухаанай үүргые дээшэлүүлхэ талаар горитой ажал хэгдэжэ байһаншье һаань, Буряадай эрдэмтэд үшөөл ажабайдалай гол түлэг дунда хүсэдөөр оролсоодүй бэзэ даа. Энэнь мэдээжэ. Тиимэһээ манай институдай хүдэлмэрилэгшэд шадаха соогоо, хүсэн соогоо ажалаа улам үргэдхэхые, гүнзэгы шэнжэтэй болгохые оролдоно.

Эрдэм наука болбол коммунизм байгуулха хүсэтэ зэбсэгүүдэй нэгэн болоно. Коммунис партимнай энээн тушаа хододоо анхаралаа табижа, ажал хэрэгыень дэмжэжэ байдаг. Энэ һайхан сагта эрдэмтын нэрэ абажа ябаха гээшэ айхабтар хүндэтэй хэрэг, мүн уялганьшье ехэ. Энэ хүндэтэй нэрэдэнь хүрэхын тула ажаллахатаяа хамта эсэшэ сусашагүйгөөр һуралсаха гээшэ манай уялга мүн гээд эрдэмэй хүдэлмэрилэгшэ бүхэн мэдэрнэ.

Ц. О. ОЧИРОВ,
Буряадай эрдэм-шэнжэлэлгын институдай директорэй орлогшо.

Жэлэй түсэб— ктябриин һайндэртэ

Октябриин 45 жэайндэрэй урда тээхи дэ оролсожо, манай хүдэлмэришэд 1962 түсэб, социалис уялболзорһоо урид р тэмсээ. Тиигэжэ калтануудые туйла-

ай октябриин 18-да ү худалдаха жэлэй гэээ. Гүрэндэ 13 мянр һүн худалдагдаа ү һааха мүрысөөндэ ахи, 5-дахи, 7-дохи ермэнүүд шалгараа. ктивүүд һү һаажа, далдаха жэлэй түсэб риин 1-дэ дүүргэннис ажалай ударшад Галина Цатина Зубкова, Певина болон бусад эр ажаллана.

ан Мария Зверья Гаськова гэгшэд дэгэ худалдаха жэ162 процент дүүргү, али 206 мянган алдаа. Энэнь нёдонеынхиһөө хоёр дайха юм.

мяха худалдаха 9 үсэб 101,2 процент нёдондонойхиһоо ер ехэ мяхан тунөө 275 үхэр, 320 ан таргалуулагдажа байна. Эдэ мал жэлэй һүүл болотор тушаагдаха. Малшад Елшин, Молоков, Батуев шахамалнуудайнгаа тус бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ 700—800 граммаар нэмээнэ.

Механизаторнуудай ургаса хуряалгаяа 15 үдэрөөр урид үнгэргэжэ, гүрэндөө 11200 центнер таряа тушааба. Мүн хартаабха худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Ороохо таряанай, хартаабхын үрэһэн сүм хаагданхай. Һолоомоёо суглуулаад, бүхыдэнь һүрилжэ хорёолообди.

Эрхим комбайнернууд Виктор Колмаков, Александр Шелковников гэгшэдтэ аймагай чемпионой нэрэ зэргэ олгогдоо. Мүнөө механизаторнуудай трактор, машинануудаа заһабарилжа, малай фермэнүүдэй хүдэлмэри оньһожоруулна. Александр Чирков, Анатолий Попов гэгшэдэй звенонууд кукурузынгаа поли дээрэ наг шэбхэ зөөнэ.

Түүхэтэ Октябриин тугые дээрэ үргэжэ, совхозой хүдэлмэришэд бүри ехэ амжалта туйлаха, гүрэндэ бүхы зүйлэй продуктнуудые худалдаха түсэбөө болзорһоо урид дүүргэхэ байһаниинь лабтай.

Н. Малыгин,
Баргажанай совхозой директор.

Коммунизмын алхамууд

спубликамнай жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур үрбэлжэн метр шэл, 11,3 мянган тонно цемент, ган тонно нүүрһэ, 31 миллион киловатт-час элшэ хүсэ Эхэ орондоо бэлэглэбэ.

97 мянга үлүүтэй түхэригэй арьбалалтатай уражуулгын 5567 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүзй.

радаймнай эгээн томо үйлэдбэри—паровозо завод түсэбһөө гадуур 14 паровоз заһабарилаа.

публикын колхоз, совхозууд нёдондо гүрэндөө центнер таряа худалдаһан һаа, мүнөө жэл хүсэд эгээр 1.938 мянга үлүүтэй центнер таряа ту байна.

ндо кукурузын гектар бүриһөө дунда зэргээр нер силос дарагдаһан һаа, энэ жэлдэ 75 центдаба.

публика соомнай гүрэнэй мэдэлэй 268 клуб, тэ 37 Культурын байшан; хүдэлнэ. Хүдөө нютадай хэдэн театр нээгдэнхэй. Хэдэн арбаад клуб, кинотеатр баригдажа байнхай.

ад ороноймнай бурьялан хүгжэжэ байгаа гэуламтанууд улам олон болоно. Колхозуудай, й, һурагшадай хүсөөр 6460 һууритай хото, хү һургуули мүнөө жэл баригдаа.

АРАДТАА ХҮНДЭТЭЙ АЖАЛАЙ БААТАРНУУД

Дамба Цыренович Норбоев, Борьёогой совхозой эрхим хонишон.

Чимитдоржо Цыденмункуев, Чисаанын совхозой (Хори) комбайнер.

Клим Федорович Сафонов, Бэшүүрэй Ждановай нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан.

Балмасу Базарсадаева, Суулгын совхозой (Мухар-Шэбэр) түрүү тугалшан.

Дамба Жанаевич Жанаев, Суулгын совхозой суута кукурузашан.

Ринчин Цыденович Сындеев, Ахын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим һаалишан.

Үшөө нэгэ илалта

Хойно хойноһоо һубарилдаһан хэдэн ехэ пеэшэнэй һалхитан нэсохонь хангил хабсагайн хүмэг руу хүүюур үһанай адхаржа байһандал хүүенэ. Бороотор брезент хубсаһатай хүн саада захын пеэшэнэй тэбхэрхэн амһар нээжэрхибэ. Хармаанһаа хара хүхэ үнгэтэй альганай зэргэхэн шэл гаргажа хараад, хэдэн алда ута түмэр ургаар хүдхажа оробо. Пеэшэнэй амһараар булталзаһан улаан дүлэн ойроо хүргүүлхэгүй гэһэндэл дүгташан, ута хэлеэрээ иишэ тиишээ долёоно.

Һүүлээрнь удаадахи пеэшэнүүдэй нүхөөр шагаахадань, түрүүшын пеэшэнэйхидэл бурзагар сагаан хөөһэгүй, хүхэбтэр үнгэтэй шэнгэн шэл мэлмэрэн харагдаба. Яаралгүйхэнөөр нүхэнэйнгөө амһар хаажархёод, сэдьхэлээ ханангяар саашаа гэшхэлбэ. Энэ хүнэй шарайгаар хэрэг ажалайнь бүтээсэтэй һайн ябаһые тухайлхаар.

Улаан дүлөөр соробхилжо байһан пеэшэнүүдһээ сааша заводой үйлэдбэриин гол участогуудай нэгэн —шэл татадаг машинанууд нэгэ жэгдэхэнөөр хүдэлнэ. Дундахи машинын дэргэдэ хэдэн хүдэлмэришэд сугларанхай, хүхюутэй энеэдэтэйгээр тамхилнад. Эдэнэй хажууда хүрэжэ ерэһэн мүнөөхи хүмнай:

—Хүбүүд, хамсыгаа шуугты. Мүнөөдэрэй шихтэ эрхим. Хамаг пеэшэнүүдээ хараад ерэбэб,—гэбэ.

—Александр Филиппович, шэлэй лентын татагдасаар хаража байнабди. Үсэгэлдэрэйхидэл адли лентээе таһалхагүйе оролдохобди,—гээд бригадын аха заха хүдэлмэришэн, үбгэжөөл Павел Никитович Корнеев харюусана.

—Температура 1500 градусһаа доошо, дээшэшье бэшэ. Даралтын хэмжүүр баһал нэгэ жэгдэхэн,—гээд бригадир Александр Филиппович Подойницын валигуудай хоорондуур нэгэ жэгдээр татагдажа байһан унжалдама шэнгэн шэл хараад урмашана.

Шэл татадаг 8 ехэ машинанууд барандаа ямаршье һаадгүйгөөр хүдэлнэ. Эдэ машинануудые харууһалан хүдэлгэдэг нүхэр Подойницынай 12 хүдэлмэришэдэй хүхюутэй байхань зүб. Мүнөөдэр ажал хэрэгынь урагшатай һайн. Гэбэшье үсэгэлдэр техническэ элдэб шалтагаан дээрэһээ нэгэ машинынь татажа байһан лентэ таһа буужа, аяар долоон часай туршада хара хүлһэ адхатараа носолдоһон байгаа...

Улаан-Үдын шэлэй заводой олон хүдэлмэришэдэй дундаһаа түрүүлэн, коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн нүхэр Подойницынай бригада түүхэтэ долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, Агуухэ Октябриин 45-дахи ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаба. Халаан соо 7577 дүрбэлжэн метр шэл гаргаха нормоёо дунда зэргээр 8475 дүрбэлжэн метр хүрэтэр дүүргэнэ. Үнгэрһэн арба һарынгаа даалгабариһаа гадуур 182 мянга 600 дүрбэлжэн метр гэхэ гү, али 90 вагон шэл үйлэдбэрилөө.

Иимэ амжалта туйлаха гээшэ хүнгэхэн хэрэг бэшэ. Ажалайнгаа эмхидхэлые саг үргэлжэ һайжаруулһанай, үйлэдбэридөө түрүү арга хэрэглэһэнэй ашаар лэ Эхэ оронойнгоо шэнэ барилгануудта шухала хэрэгсэл элбэгээр үйлэдбэрилнэ.

Нүхэр Подойницынай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүдэй дунда олон жэлдэ хүдэлмэрилһэн дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд, мүн шэл хайлуулха мэргэжэл һая шудалжа байһан залуушуулшье бии. Ерэхэ жэлэй февраль һарада пенсидэ гараха байһан Павел Никитич Корнеев 1936 оноһоо хойшо таһалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэнэй һургаһан олон залуушуул заводой цех бүхэндэ ажалладаг. Мүнөөшье сэрэгэй албанһаа һаяхан табигдаһан Алексей Шеховцов энэ үбгэжөөлтэй суг шэлэй лентын таталгые шалган хинана. Иигэжэ бригадын 12 гэшүүд эбтэй эмхитэйгээр бэе бэедээ туһалалсан, абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Жэлэй дүүрэтэр һараһаа дээшэ саг үлэбэ. Энэ үе соо нүхэр Подойницынай бригада туйлаһан амжалтаяа арьбадхан, жэлэйнгээ даалгабариһаа гадуур үшөө хэдэ мянган дүрбэлжэн метр шэл гаргахаар зоригжонхой.

Б. Будаев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн сэмбын фабрикын бүд нэхэлгын цех.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Һайндэрэй бэлэг

3-дахи кварталай туршада Буряадай совнархозой предприятинуудай дунда түрүүлжэ гараһан «Электромашина» завод РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта, 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэлсөө. Тус завод продукци бүтээн гаргаха 10 һарынгаа түсэбые 105,8 процент, К-61 автокрануудые бүтээхэ даабаряа 104,9 процент дүүргээ.

С. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ

МАЛХАР БААБАЙ

ОЧЕРК

ХОЁР хүбүүд Буухасаан добуунай оройдо согсойлдожо һуубад. Арадань һүхын тос-тос тоншохо дуулдана. Доронь Иисэнгэ нуурай жэрбэгэр олон долгид хойно хойноһоо ерэн, налуу эрье пялд байса альгадаад лэ бусана.

— Аюуша үбгэжөөл коммунис ажалай ударник болоо гэжэ дуулаа һэн гүш?—гээд үндэрынь нүгөөдэ руугаа эрьелдэбэ.

— Но? Юугээ хэлэнэш?—гэжэ набтарханиинь дабхар асууба.

— Нээрээ. Хари гайхалтай. Урданай, харанхы үбгэн бэд даа. «А», «Б»— тээшье холбожо, хөөрхынини, шадахагүй ха юм.

— Пенсидэ гараһан үбгэжөөлые һархагануулаад лэ, үнөө нэгэ хэды баазануудые барюулхаяа һанаһан ноёд aаб даа.

— Тиимэшье байжа болоо, нүхэр. Теэд юунэй түлөө тиимэ нэрэ зэргэ үгтэдэг юм?

ЗУНАЙ дуулим намдуу һүни. Шэб харанхы. Долгор хүгшэн дуурд гэжэ хэбтэтэрээ, газаа оглооблиин торд байса унахые дуулаад, һэришэбэ. «Үбгэжөөл ерэбэ ха юм. Саймни хүрэшэнхэй байханьха, жаалда ехэ» гэжэ һанаата болоһоор, ухарилдаһаар хэбтэтэрнь, үбгэниинь орожо ерэбэ. Бүхэли наһаараа сугтаа һууһан буряад үбгэн хүгшэн хоёр тиимэ бэлээр мэндэшэлэлдэхэшье бэшэ даа, нам гэжэ һууһан хойноо гансатал һони һорьмоһоёо ярилдашадаг ха юм. Мүнөөшье үбгэжөөл дэнгээ носоогоод, хүгшэнэйнгөө унтариһаа бодохые обёороод:

— Иишэмнай болоһон юумэ үгы гү?

— Дөө, юуншье болошоо гэжэ даа. Гэр тойроноо байха аад, дуулажархиһаншье юумэмнай тэрэл ааб даа. Үгы, юрэдөө, сайгүй һууба бэшэ гүб?—гээд хүгшэн бүри мэгдэшэбэ. —Толиһоо бэшэг абаа һэмди. Параатихада, ямар завууд руу гээ һэм бөө, гарахамнай гэжэ бэшэнэ гэжэ Дариима тулмаашална һэн.

Анатолий гэжэ аша хүбүүниинь Новосибирскын авиационно институтда һурадаг юм. Тэрэнэй дүү Дариима нютагай 8 жэлэй һургуулида һурадаг.

Тииһээр хоёр хүгшэд ан бунхан сайгаа ууһаар, хөөрэлдэһөөр унтабад.

СОВХОЗОЙ директорэй таһаг. Үглөөнэй 7 час. Арьягар үндэр бэетэй Аюуша үбгэжөөл орожо ерэбэ. Хуушаржа ангашанхай самсынь мүр һанжанхай. Маряагаа алдажал ябана даа. Үбгэрөө. 70 наһан багашье бэшэ даа.

— Тэрэ бааза нилээн түргэн бодхоожорхиболта даа. Һайнтэ даа, Малхарай баабай!— гэжэ директор Амагаа Дамбаевич хэлэбэ.

— Яаралгүй шамдуухан хүдэлһөөр байтарнай бүтэшэбэл даа. Бэлшээри дүтэ, байра дулаан, уужам даа, хонишод жаргаха юм бэшэ гү,—гээд үбгэжөөл директорэй магтаал дуулаашагүй болоно.

— Иигээд лэ амарха болоо гүбты даа,— гэжэ директорэй дороһоо абажа, удааханаар хэлэхые дууламсаараа, үбгэжөөлэй урма зориг хухаршаба. Тэрэ иимэ үгэ шагнахаяа бэшэ, харин ударидажа ябаһан үбгэдтэеэ хамта үшөө ямар юумэ хэхэмнайб гэжэ хэлсэхэеэ, Зазын дабааһаа нааша сабшалангуудай уһанда абташоогүйдэнь хуряажа үрдигты гэжэ дуулгахаяа эртэлжэ ерэһэн байгаа. Харин тиихэдэ «амарха болоолта даа...». «Өөрыгөө хүдэлмэришэнэй тооһоо гаргажа хаяха болоно гүбии даа»,—гэжэ сухэрэнги бодолдо абтан, үүдэн тээшэ алхалба.

— Һуугыт, Малхарай баабай. Яагаа түргэн...

— Сүлөөмгүй. Гэртээ ажалтай һэм,—гээд ябашаба.

ГЭРТЭЭ барагар хара юумэн орожо ерээд, баруун ханын наагуур табяатай диван дээрэ һуушаба. Нюдэниинь юушье обёорногүй хэбэртэй. Һанаа үнөөндэ абтанги.

— Баһа ямар юумэндээ һанааншни зобошобо даа,—гэжэ хүгшэниинь гэмэргэнээр дуугараадхиба. Тэрэнь ёлогод гээд, абяа гарабагүй. Тииһээр һуутараа табяад жэлдэ сугтаа һууһан нүхэртөөшье бэшэ, харин өөртөөл хэбэртэй: «Амагаа Дамбаевич «амарха болоолта даа» гэбэл. Ахымни хүбүүд — Цырендоржи Цыдып хоёр баһал тиигэлдэхэ юм. Малхар юу гээгдэхэ һэм. Намайгаа, юрэдөө, юун болошоо гэжэ һанана гээшэб даа...» гэхэ мэтээр гэмэрнэ.

— Тэдэшни шамда муу һанаад хэлээ юм гү. Биишье хэлэгшэ бэшэ гүбии.

Мээл үхэүхэтэрөө һүхын эшэһээ һалахагүй амитан гээшэ хаш даа. Амарха сагшни тулаа. Зөөри нөөшөөр ядана бэшэбди. Хүбүүн байха, ашанар...

— Хүн амархын түлөө түрэдэггүй юм. Ши юушэ аад, энээ руу хүндэлэндэ хүлөө шэхэлсэнэбши.

Хоёр хүгшэд гэмэр гутар гэлдэһээр, урда урдаһаа харан һуужа, халуухан сайгаа шорьёсо һоробод...

КЛУБАЙ ханаар Иисэнгын совхозой ажалай түрүүшүүлэй портредүүд жэрылдэнэ. Буряад дэгэлтэй, үндэр хамартай, нарихан уралнуудаа саб байса зууһан Аюуша үбгэнэй дүрэ. Тээ саанань Толиин портрет. Тэрэ институдта орохынгоо урда тээ 2 жэл соо түрэл совхоздоо эрхим гэдэгээр ажаллаа һэн. ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан юм.

Боро хараан багта, ажалай дүүрэмсээр, клубаар дүүрэн зон сугларна. Эгээ урда захада мэлигэр сагаан толгойтой арба гаран үбгэд, хүгшэд зэргэлэн һуунхай. Тэдэнэй дунда Аюуша үбгэжөөл баатарлиг томо бэеэрээ илгарна. Суглаан эхилжэ, тэдэнэр булта президиумдэ уригдаба. Баярай үгэнүүд, үндэр наһа наһалха

Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

1962

ТОҺОТО БАЯН НАМАР

Партиин XXII съезд болоһоор түрүүшын намарай шарай харабабди... Сэдьхэл соомнай сэсэг ургуулһан наран—партиимнай шэнэ Программа. Тэрээнэй элбэг һайхан элшэ туяа доро хүсэтэ ехэ хүсэл эрмэлзэл мүндэлэн түрэнэ, ажабайдалай ирагуу абьяас эбхэрэн эршэдэнэ. Энээнэй бодото элирхэйлэл манине тойроод маша дүүрэн... Мантан гигант—ПВЗ, мяханай суута комбинат, шэл субадай завод болон манай бусадшье олон предприятинууд арба һарынгаа даалгабари—түсэб амжалтта түгэсөөр бэелүүлээд, алхамаа улам шангадхана. Коммунис ажалтанай зэргэдэ шэлдэг һайхан шэнэ шэнэ хүнүүд нэмэн жагсана.

Хүдөө нютагууднай бүришье гаһар мундуу илалтаараа шалгарна. Баян ургасын баярай үдэр тэмдэглээн, нахиима хотоймо түрэ хуримай наяраан, баабгайн олонине барһан ангуушадай, баһа түсэбөө улүүлһэн түргэн мундуу жолоошо механизаторнуудай түрбэлгүй омог хөөрэлдөөн... «Гектар бүриһөө гушан центнер шэниисэ, мянган центнер кукурузын эшэ набша... Хуряалгын хугасаан богонихон байгаа»,—иимэ үнэн зүрхэнэй үгэнүүд үрхэтэ айл, сэргэтэ сэлеэн бүхэндэ соносожо боломоор. Сахилза ногоон, алтарма тарянанай узуурые саһан хөөбэрэй хушан байхань шэмэг һайхан шэжэр мүнгэн мэтээр үзэгдэнэ. Найман миллион шахуу центнер ороохо таряа республикамнай анха түрүүшынхеэ гүрэн түрэдөө тушаажа, партиин ЦК-гай үмэнэһөө баяр баясхаланда хүртэбэ, дархан солоёо дуудуулба.

Уужам таладаа хүдэлжэ,
Ургасын баянии хуряагаат.
Уялга түсэбөө дүүргэжэ,
Улад зоноо баясуулаат.
Атар таладаа хүдэлжэ,
Арбаад миллион тушаагаат.
Ажал хэрэгээ шангалжа,
Арад зоноо баясуулаат—иимэ магтаал үгэнүүд хүдөөгэй клубай сценэ дээрэһээ хүхюу сарюунаар зэдэлнэ. Таряашан нэрэеэ нэрлүүлээл даа хүдөө талымнай ажалшад!

Холо ойрын фермэ гүүртэнүүдээр ябажа үзэбэл, һүн далайн элбэгые, һүрэг малай таргание хаража, магтажа ханалгүй.

«Баян намар, тоһото намар»,—гээд хүн бүхэн шэхэнэй шэмэг, сээжын баяр болгон хэлэн хүүнэн байна. Теэд иимэ бардам намар гансахан байгаали дэлхэйн үршөөлөөр бэшэ, харин арад зоной өөһэдын ашата һайхан ажал хүдэлмэриин аша үрөөр айлшалаа ха юм даа: тарихадамнай ургаа, ургүүлһамнай хуряагдаа.

Улад зоноймнай урма хэшээл урда жэлэйхиһээ жэшээгүй дээгүүр. Түйлаһан амжалтамнай—удаадахи амжалтымнай шата гэшхүүр. Ерэхэ хойто жэлдэ улам ехэ шулуун нүүрһэ түнхин абаха, булад шэрэм хайлуулха, машина оньһо хабсаран бүтээхэ, улам баян ургаса хуряаха, сагаан эдеэ салхидуулха, мяха, тоһо ехээр абахын хойноһоо ажалшан араднай түйлаһан амжалтаараа тулга хэжэ, эгээн мүнөөнһөө эрхим гэгшээр шармайн оролдожо байна. «Ашаглагдаагүй арга боломжонууднай алин бэ! Дутуу дунданууда усадхабалнай — нэмэлтэ миллионууд»,—гээд хүн бүхэн мэдүүлнэ.

Мүнөөдэр улаахан тугуудаа дээрэ үргэн мандуулжа, олоной жагсаалда эбтэй ветэйгээр гаранабди... Хуур гармошкын хүхюу аялгануудай зэдэлээн... Шэнхинэмэ гоёор дуу дуулалдаан... Заншалта ёохоршье дүхэриглөөн.

Арад зомнай мүнөөдэр хотоймо ехэ найр, хотолзомо һайхан зугаа дэлгэхэл ёһоороо дэлгэнэл.

Тоһото тарган намар! Ажалһаа атаржаха, хүдэлмэриһөө хүдэржэхэ гээшэ энэл ха юм даа.

Хүдэлмэри, ажал гээшэ хүн бүхэнэй жама ёһониинь болоно, маанадые коммунизмда асарха байһаниинь дамжаггүй.

Ажалаймнай аялга, зүрхэнэймнай дуунууд бүри хүсэтэй дорюунаар зэдэлхэл. Шуһа зүрхэнтэймнай адлихан үнгэтэй улаан тугууд бүри һүр жабхалантайгаар намилзахал. Энэ дуунуудыемнай бүхы дэлхэй юртэмсэ дайшалхы уряа болгон бэедээ нэбтэрүүлэн абажа, урма зоригоо улам зангидан хурсадхажа, империализмда эсэргүүгээр, социализм, коммунизм тээшэ урагшаа тэгүүлэн дабшанал!

Р. ЦЫБИКОВ.

Эрэлхэг дружинник

Улаан-Үдэ станциин вагонно депогой хүдэлмэришэн Виктор Кабанов хуули бусын гэмтэ ябадал гаргагшадтай тэмсэхэ хэмжээ ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энэ хэрэгтэ эрэлхэг зориг гаргана.

Гэмтэ ябадал гаргагшадтай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнгаа түлөө Виктор Петрович Кабанов РСФСР-эй ниитын журам сахиха министр, полковник Тикуновой захиралтаар нэрэеэ бэшүүлһэн гарай часыгаар шагнагдаба.

Гэмтэ ябадал гаргагшадтай тэмсэхэ һайн һайхан хэрэгээ тэрэ үргэлжэлүүлһээр.

П. Халтанов.

ГОЁ ДАА!

Б. Поповой фотоэтюд.

УРАН, НАРИН БАРИЛГАШАН

Иван Андрущагай хүдэлмэри һанаһан соонь бүтэдэг. Юуб гэхэдэ, уран, нарин хүн ха юм. Энэ нүхэр залуушье һаа, мэргэжэл ехэтэй барилгашан. «Бурстрой» трестдэ табан жэл хүдэлхэдөө, өөрынгөө хэрэг һайса мэдэдэг болоо. Халаан соогоо 1200 хирпинсэ гэрэй ханада тааруулжа һуулгаха нормотой байһан аад, 1500 хүрэтэр няана.

Агуусхэ Октябриин 45 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угталгада бэлдэжэ, нүхэр Андрущагай хүдэлдэг, Петр Григорьевой даадаг комплексно бригада 3-дахи дунда һургуулиин үйлэдбэриин мастерскойн байра ехэ хурдабшалалтайгаар дүүргэбэ.

Энэ түрүү хүдэлмэришэн өөрынгөө шадабариие эсэшэ сусашагүй дээшэлүүлнэ. Иван Павлович хүдэлмэриһөө һамшангүй энэ жэл Железнодорожно техникумэй барилгын отделениидэ һуралсажа эхилээ.

Зураг дээрэ: барилгашан И. Б. Андрущак ажал дээрээ.

А. Шулунов.

ЭНЭ ГЭР—ЭРДЭМЭЙ ГУЛА

Жаргалта эхын үгэ

Үргэн дэлгэр Совет оронοймнай арад түмэн Агуусхэ Октябриин революциин 45-дахи жэлэй ойе омог дорюунаар тэмдэглэжэ байна. 1917 ондо хаанние шэрээһээнь унагажа, засаг түрые арадай гарта барюулһан Октябриин хубисхалай удха шанар юугээршье сэгнэшэгүй ха юм даа.

Коммунис партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэриин аша туһаар манай социалис гүрэн улам мандажа, мүнөө коммунизмын һаруул һайхан ордон байгуулжа байһан зол жаргалта үе сагта ажаһуунабди. Урданай байдал бэеэрээ үзэһэн, жара наһаяа хүсэжэ ябаһан би энэ хубилалтые бүришье элеэр харанаб.

Эхэ эсэгэмнай ядаруу байдалтай буряад айлайхи һэн. Долоон үхибүүнэй эгээл ахэнь би байгааб. Теэд тиихэ үедэ хэмнайшье эрдэм һургуули гүйсэд дүүрэн шудалжа шадаха байгаа аал? Үгы даа.

Бидэ өөһэдөө найман үхибүү хүмүүжүүлжэ, бултыень эрдэм шудалуулха гэжэ бүхы оролдолгоёо гаргаабди. Һанаһандаа хүрэжэшье байнабди. Эгээ ехэ хүбүүн Шираа-Жалсамнай 35-тай, түүхын эрдэмэй кандидат мэргэжэлтэй, Томскын гүрэнэй университедэй доцент. Дугарнай аспирантура дүүргэд, һаяар физико-математикын эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэтэй болохо зорилгоор Москва мордохонь. Мүнөө Улаан-Үдын багшанарай институтай кафедрые даажа байдаг.

Нимбуу хүбүүмнай 1957 ондо Улаан-Үдын зооветинститут дүүргэд, мүнөө Чисаанын совхоздо ветеринарна врачаар ажаллана. Цырендулгар басаган — Чисаанын 8 жэлэй һургуулинда математикын багша, Цыбыкма—Хэжэнгын интернат һургуулиин багша. Эдэ хоёр басагаднай багшанарай институтда заочноор һурадаг, дээдэ һургуулитай болохо дүтэлэнхэй.

Намжилнай Эрхүүгэй горно институтай физикын факультедэй 3-дахи курсда. Нима хүбүүн Хэжэнгэдээ 10-дахи класста һуража байна. Эгээ бага отхон хүүгэн—Нинэмнай 8-дахида һурана. Эдэнэрээ хүмүүжүүлжэ, гарынь ганзагада хүргэжэ байхадаашье, гэрээ хараад һуужа үзөөгүйб. Колхоз болоһонһоо хойшо хамтын али бүхы ажалда пая болотор ябалсааб. Тиигэнгүй яаха гээшэбиб. Гүрэнэй зүгһөө манда али тухай ехэ туһаламжа, тэдхэмжэ үгэнэб!

Урдань улаан сурба буряад айлайхи үхибүүдтээ иигэжэ эрдэм бэлиг шудалуулжа шадаха байгаа аал? Коммунис партиингаа, Совет засагайнгаа ашаар лэ манайхин хүбүүд, басагадаа һургуулида һургажа, эрдэмтэд болохо хуби заяатай байһандаа үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэхэ уялгатайб.

Мүнөө ашануудаа хаража, баясан жаргажа ажаһуудаг үбгэн бидэ хоёр үхибүүднайл нэрээ нэрлүүлжэ, коммунизмын илан мандаха хэрэгтэ оюун бэлигээ, ухаан бодолоо, хүсэ шадалаа гамнангүй хандуулагты гэжэ юрөөн захижа һуугшабди.

Цыренжап Жанчикова,
Хэжэнгэ тосхондо ажаһуугша, гэрэй эзэн эхэнэр.
Хорини аймаг.

45 жэлэй саана нарһан ой байһан газар. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэ тойрон ехэ барилганууд бодхоогдоо. Мүнөө тэндэ студентнэрэй городок.

Энэ жэл хүдөө ажахын институтда ехэхэн хубилалта болоһон байна. Юуб гэхэдэ, тэндэһээ технологическа факультет таһаржа, институт болоо. Тус институт һүүлэй жэлдэ хүдөө ажахые механизацилгын инженер, экономист-агроном, экономист-бухгалтернуудые бэлдэдэг болонхой. Мүнөө жэл тэндэ агрономой факультет нээгдэбэ. Тэрэнь газарай хүрьһэ шэнжэлэгшэл болон агрохимигүүдые бэлдэхэ юм. Тэрэшэлэн институдай дэргэдэхи заочно отделениинь факультет болгогдоо. Тиигэжэ Буряадаймнай хүдөө ажахын институт 6 факультедтэй болобо.

Институдай бүхы факультедүүдтэ хамта 3000 шахуу студентнэр һуралсана. Энэ институт Сибирь болон Алас Дурнын хизаарнуудтахи томохон һуралсалай газар болонхой. Эдэ зургаан факультедһээ гадна, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ областьнууд хоорондын саг ... курс нээгдэнхэй.

Республикымнай ... дэ һургуули мүнөө ... ралсалай шэнэ бай... рюулжа оробо. Тэр... нөө үеын проектэ... даһан, дээдэ классай... га болоно. Һурал... байшан 84 мянган ... багтаамжатай, бүхы ... дорын 1500 метр ... юм.

Тус байшан дото... лабораторинууд ... данхай. Кинотой, ... телефоной станцита... нөө үеын шэнэ түх... нүүд тодхогдобо, ... но микроскоптой ... рэнь научна шэнж... дые хэхэ арга олго... циин ехэ аудитори... залнууд эндэ бии.

Һуралсалайнгаа ... ойрын жэлнүүдтэ ... болгожо, тэрэнээ ... риин мэргэжэлдэ ... газар болгохо юм.

Тэндэ столовын ... хар байшан, вете... клиникэ баригдаж... Ерэхэ жэлдэ механ... лабораториин бай... багшанарай байха ... баригдаха.

Зураг дээрэ: инс... шэнэ байшан.

Н. Цы...

ХИЛЫН СААНАҺАА

А. И. Микоян Кубын республикын хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаба

ГАВАНА, ноябриин 5. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян Кубын Республикын хүтэлбэрилэгшэдтэй— президент Освальдо Дортикос, премьер-министр Фидель Кастро, премьер-министрэй орлогшо зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр Рауль Кастро, правительствын болон национальна хүтэлбэриин гэшүүд Оро Эрнесто Гевара, Эмилио Арагонес Мачадо, Карлос Рафаэль Родригес гэгшэдтэй Гаванада президентын ордон соо уулзаа.

Хани халуун, бэе бэедээ хүсэдөөр этигэлсэлгын, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ уласхоорондын байдалай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

СССР-һээ Кубын Республикада байдаг онсо, бүрин эрхэтэ элшэн сайд А. И. Алексеев хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

БКП-гэй VIII съезд нээгдэбэ

СОФИ, ноябриин 5. (ТАСС). Болгариин Коммунис партиин VIII съезд мүнөөдэр эндэ нээгдээ.

БКП-гэй ЦК-гай тоосоое, Болгариин Арадай Республикые 1961—1980 онуудта хүгжөөхэ талаар директивэнүүдэй проектые, Болгариин Коммунис партиин Уставай проектые съезд зүбшэн хэлсэхэ юм.

Венявскиин нэрэмжэтэ конкурс

ВАРШАВА, ноябриин 5. (ТАСС). Генрих Венявскиин нэрэмжэтэ скрипкэшэдэй уласхоорондын 4-дэхи конкурс үсэгэлдэр Познаниин Мицкевичын нэрэмжэтэ университедэй зал соо баярай ордон байдалда нээгдээ.

ПАП агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор элдэб оронуудые түлөөлһэн 24 скрипкэшэд, тэрэ тоодо Советскэ Союзһаа 4 хүгжэмшэд конкурсдо хабаадаха байна.

Познаниин оперой театрай директор З. Гожинский гэгшын толгойлдог жюри Болгариин, Даниин, Франциин, США-гай, СССР-эй, Польшын болон бусад оронуудай хүгжэмшэд болон хүгжэм шэнжэлэгшэдһээ бүридэнэ.

ЙАР-ай революционно командованиин соведэй засед...

КАИР, ноябриин 5. (ТАСС). Санын радио иигэжэ мэдээсэнэ. Йеменэй революционно командованиин соведэй заседани үсэгэлдэр боложо, ЙАР-эй премьер-министрэй орлогшо аль-Бейдани түрүүлэгшээр һуугаа. Орон доторхи сэрэгэй байдал, тусхайлбал, ээзэрхэг түримхэйшүүлые хил... һээ сухарюулан сохи... довско-норданска ... Йемендэ дахяад ... һаань, харюу үгэхэ ... Йеменэй сэрэгүүдэй ... һан бэлэдхэл тухай ... лагшанарай элидхэл... заседани дээрэ зүбшэ... дээ.

Ас-Саляль: „Ээзэрхэг түримх... ябуулгын түлөө США, Англи... харюусалгатай"

КАИР, ноябриин 5. (ТАСС). Ждизанда (Саудовска Арави), Йеменэй хилэдэ дүтэхэнэ америкынхид аэродром түхеэржэ байна гэжэ «Аль-Ахрам» газетэ Йеменэй тусхай органуудай мэдээсэлнүүдые үндэһэлэн мүнөөдэр дамжуулаа. Аэродром түхеэрхэ хүдэлмэри угаа яаралтайгаар хэгдэнэ.

Энээнтэй дашарамдуулан Йеменэй президент ас-Саляль США-гай болон Англиин дипломатическа түлөөлэлгын зурганууудай толгойлогшонортο иигэжэ мэдүүлээ. Йемендэ эсэргүү ээзэрхэг добтолго хэхын тулада дурсагдаһан аэродромой хэрэглэгдээ һаань, тэрэниие Йеменэй агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд усадхан үгы хэхэ. Йемендэ добтолон ... дэлгэ хэхын тулада ... дэһэн Саудовска А... ямаршье баазануу... нэй авиаци бомбо... рэ онсолон тэмдэгл... дэ байдаг политиче... лагшадай тэмдэглэһэ... президент ас-Саляль... кын болон Англиин ... тическа түлөөлэгш... шангаар иигэжэ ... Саудовска Аравиин ... түримхэй ябуулга ... һаань, Бейханай Йеме... гүүсэн сроо һаань, ... түлөө Саудовска ... өөһэдын баазатай США... ханай зонхилогшые ... гээр хангадаг Англ... салгатай.

Түмэр замшад тэмсэлээ үргэлжэлүүл...

ЛОНДОН, ноябриин 5. (ТАСС). Лондондо Трафальгарска талмай дээрэ үсэгэлдэр болоһон митингдэ хоёр мянга шахуу түмэр замшад хабаадаа. Транспортын талаар консерваторнуудай бэелүүлдэг политикые эсэргүүсэн буруушаалгын тэмдэг болгон энэ митинг эмхидхэгдэһэн байгаа.

Түмэр замшадай национальна профсоюзай түрүүлэгшэ У. Рэтбоун митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, хэдэн түмэр замые болон мастерскойнуудые хааха ябадалда эсэргүүсэн түмэр замшад эрид шанга тэмсэл хэхэ гэжэ уридшалан ...

Транспортын тала... тельствын полит... руушааһан үгэ проф... тэлбэрилэгшэдэй ... фрет Пресс, лейбор... ментын гэшүүн Дж... усс гэгшэд хэлэһэн ... мэр замуудые хааха... һые буруушааһан, ... шадай тэмсэлые ... уряалан Англиин ... хандаһан резолюци... дэ хабаадагшад бат...

Редакторай орло...
М. Н. Н...

МАЛХАР БААБАЙ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта)

юрөөл үгэнүүд, сэнтэ бэлэгүүд альга ташалгантай ээжэлэлдэнэ. Үбгэдтэ пенсионерэй дэбтэрнүүд барюулагдана.

— Аюуша Норбоевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаһантайнь, пенсионерэй дэбтэр абаһантайнь дашарамдуулан, үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, үгэ үгэел даа,—гэжэ Амагаа Дамбаевичай хэлэмсээр, клубай ханануд альга ташалгаар доһолон байба. Иимэ халуун угталгада уярһан Аюуша үбгэжөөл яаралгүйхэн һууриһаа бодобо...

— Нүхэд! Битнай үгэ хэлэжэ шадахашьегүйб даа. Юрэдөөл, бидэнэр, эндэ һуугша үбгэд, хүгшэд, юу хээхэниие үзэжэ, жараад, далаад наһандаа хүрэбэбди. Харанхы мунхаг сагта түрэжэ, баяшуулда нилээн лэ хүлһөө адхаһан байхабди. Октябриин хубисхал бидэнэй нюдэ нээгээ һэн. Гушаад он гээшэмнай нилээд хүлгөөтэй саг һэн даа. Ангиин дайсад... Коммуна... Түрүүшын колхозууд... Тииһээр байтарнай фашистнууд добтолоо һэн. Би хүбүүнтээ дайнда мордожо, дайнай түрүүшын жэлдэ партида орохо мэдүүлгэ үгөө һэм. Тиигээгүйдөө аргам үгы һэн... Тиигээд, дайгаа дүүргээд лэ нютагаа, Иисэнгэеэ бусаа бэлэйб. Мүнөө болотор бидэнэр, эдэ үбгэд, шадал сооходоо хүдэлөө нэрэтэй боложо ябаалди даа. Таанад, залуушуул, Эхэ оронойнгоо баялигые бүри арьбадхан, эрдэм бэлигээ бүри дээшэлүүлэн, коммунизмын түлөө шандааһата гарайнгаа, һүбэлгэн ухаанайнгаа хаба үзүүлэн ажаллыт! Теэд, бидэнэр, үбгэдүүд, амиды ябаа сагтаа ажалгүй һуужа шадахагүйбди. Гэдэһэндээ нёлбожо, унтарияа һахижа һууха һэшхэл хэндэ байлтайб даа. Нүхэр Хрущевнай ажаллажал ябана бэшэ аал? Иигэжэл хэлэхэ байнаб даа,—гэмсээрнь аадар мэтэ шааяшаһан альга ташалган соогуур директорэй: «Тон зүб!» —гэһэн баясхаланта үгэнүүд шэнгэшэбэ.

*

ҮГЛӨӨГҮҮР эртэхэнэ үбгэжөөлэй мориёо хүтэлөөд, гэртээ дүтэлжэ ябахадань, үүриинь хүбүүн угтажа абан:

— Сайн байна, Толиин баабай. Хайшаа ошохотнайб?

— Сайн даа. Буухасаанда буруудай бааза урилхамнай даа.

— Мүнгэнэй гаратар 3 солхооб урьһалыт даа, зай гү?

— Нөөхил галзуу уһаяа намнахаяа һанабалтайш, шүдхэрхэн?

— Одоол последниие. Хожомоо нэгэ граммшье балгахаяа болёоб. Бурхан үзэг. Үгыт даа, зай гү, Толиин баабай? Мүнгэтэй ха юмта. Только эсэгэдэм... бү дуулгаарайгты.

— Тонил саашаа! Ардайлгажа, намһаа эрихэдээ эшэхэеэ яагаабши! Архиншадые тэдхэхэ болохомни бы. Тэрэ үбгэн эсэгээ хайрлахаяа янаш? Ямар һэшхэлээр гушаад наһа хүрэтэрөө тэрэнэйнгээ хүзүүн дээрэ һууна гээшэбши! Наһаашни энээхэн жолоогоор улаан гуядаш гурьба гарашатар буулгажархихаб. Нюдэндэм бү харагда!

Мэнэ һаяхана оосогүйгөөр һагсалзажа байһан хүбүүмнай оро бодогүй тэрьелэн ошобо. Үбгэжөөл уур сухалаа багтаажа ядаһандаа «тьфуу» гэжэ нёлбожорхёод, удаан удаан бодолгодо абтан зогсобо.

НАРАН орохо үдыхэн. Буухасаанай оройдо хоёр хүбүүд согсойлдожо һуубад. Доронь Иисэнгэ нуурай долгид эрьеын элһэ шадалгүйхэнөөр альгадана.

— Тугаар хахадай мүнгэ эреэд шүүд лэ шабхуурдуулшан алдабалби,—гээд набтарханиинь гэнеэсэгээнэ. Араданиь һүхын тос-тос сабшаха дуулдана. Тэрэ Аюуша үбгэжөөл. Буруудай бааза урилжа байна. Теэд набтархан хүбүүнэй хорон үгэнүүд тэрэ нуурай долгидой эрье альгадаһантай жэшээтэй ааб даа.

— Үгы, юундэ тэрэ үндэр нэрэ зэргэ үбгэжөөлдэ үгтэхэ болооб?—гэжэ, үндэрынь дахин асуугаад, һүхын дуу шагнаархана...

Ши, үндэр хүбүүн, өөрынгөө асуудалда харюу оло. Хэрбээ олоо һаа, хажуудахи ардагартаа ойлгуулаарай.

Сүлөөлэгдэһэн Түбэдтэ

ПЕКИН, ноябриин 5. (ТАСС). Түбэд таряашадай 90 гаран процентнь хүдөө ажахын харилсан туһалалсалгын бригаданууд орохой. Мүнөө Түбэдэй райондо 22 мянга гаран иимэ бригада бии. Тэдэндэ 160 мянга гаран таряашадай үрхэтэ ородог гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ.

1959 ондо болоһон демократическа шэнэдхэлгэнүүдэй үедэ газартай, унаатай, хүдөө ажахын багажа зэбсэгүүдтэй болоһон түбэд таряашад харилсан туһалалсалгын бригадануудые байгуулжа ороһон юм. 1960 оной хабар 8 мянга гаран иимэ бригада бии болоод байгаа.

Хүдөө ажахын харилсан туһалалсалгын бригаданууд Хитадай арадай правительствын зүгһөө тэдхэмжэ абадаг. Гансахан лэ Һасын районой үгытэй таряашадта энэ оной хабар гүрэн 400 тонно үрэһэ, 5 мянган хүдөө ажахын багажа зэбсэг үгэһэн байна.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной ноябриин 7.

Манай адрес, телефон...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина ...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. редактора ... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и ... —24-74, сельского хозяйства и советского строительст... промышленности, транспорта, информации—35-14, ... литературы и искусства—34-05, писем и рабселькор... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалтери... Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР

Н00602. Зак. №...